

Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

με θέμα

Συμμετοχή της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (ΕΑΠ) στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία: Σήματα Πιστοποίησης Προσβασιμότητας

Αθήνα, 21 Δεκεμβρίου 2021

Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ) ενημερώθηκε σχετικά με την κατάθεση στην Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής, στις 10.12.2021, νομοσχεδίου του Υπουργείου Τουρισμού με θέμα *«Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας και άλλες ρυθμίσεις για την ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης»*.

Κατά την 8η συνεδρίασή της, στις 15.12.2021, η ΕΑΠ συζήτησε το θέμα και αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. β του ν.4780/2021 (ΦΕΚ 30 Α'), τη σύνταξη της ακόλουθης γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, η οποία υιοθετήθηκε **ομόφωνα**.

Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (Αρχή) συστάθηκε με τον ν.4780/2021 (ΦΕΚ 30 Α'), υπάγεται στον Πρωθυπουργό και υποστηρίζεται, ως προς τη στελέχωση και την υποδομή της, από την Προεδρία της Κυβέρνησης.

Αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας προς τον σκοπό της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και έχει ως αποστολή τη διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων που σχετίζονται με το δικαίωμα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία και τη διαμόρφωση προτάσεων για τη χάραξη δημόσιων πολιτικών σε θέματα του αντικειμένου της.

Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

1. Σύνοψη περίληψη

- 1.1. Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας αναγνωρίζει την ανάγκη ανάπτυξης και χρήσης αξιόπιστων σχημάτων πιστοποίησης της προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς, βάσει της διεθνούς πρακτικής, και προτείνει την υιοθέτηση, προώθηση και χρήση του Ελληνικού Σήματος Προσβασιμότητας, ιδιοκτησίας του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), ως πιστοποίηση της καθολικής προσβασιμότητας επιχειρήσεων και οργανισμών, όποτε αυτό απαιτείται.
- 1.2. Ειδικότερα για τη θέσπιση Σημάτων Προσβασιμότητας στον τουριστικό τομέα, η Αρχή προτείνει:
  - 1.2.1. για την εξασφάλιση της πρόσβασης στις τουριστικές επιχειρήσεις, την αξιοποίηση από το Υπουργείο Τουρισμού του Ελληνικού Σήματος Προσβασιμότητας, που διασφαλίζει την συμμόρφωση επιχειρήσεων και οργανισμών, παντός είδους και μορφής, στις απαιτήσεις καθολικής πρόσβασης, βάσει του εθνικού προτύπου ΕΛΟΤ 1439 και της Τεχνικής Προδιαγραφής ΕΛΟΤ 1449,
  - 1.2.2. τη θέσπιση και ανάπτυξη από το Υπουργείο Τουρισμού «Σήματος Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού», το οποίο να λειτουργήσει συμπληρωματικά με το Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στην ευρύτερη κλίμακα του τουριστικού προορισμού,
  - 1.2.3. τη σύσταση, από το Υπουργείο Τουρισμού, Ομάδας Εργασίας με συμμετοχή, μεταξύ άλλων, εκπροσώπων του ΕΛΟΤ και ΕΣΑμεΑ για την από κοινού επεξεργασία, στη βάση διεθνών πρακτικών, των κριτηρίων και προϋποθέσεων βάσει των οποίων ένας τουριστικός προορισμός θα χαρακτηρίζεται ως προσβάσιμος.

2. Εισαγωγή

- 2.1. Βασική αποστολή της Αρχής είναι η *διαρκής παρακολούθηση των θεμάτων που σχετίζονται με το δικαίωμα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία*, το οποίο συνδέεται άμεσα με την προσβασιμότητα συμβατικών και ψηφιακών υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών, η οποία επηρεάζει όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.
- 2.2. Με βάση το άρθρο 2, παρ. ε του ν. 4780/2021 (ΦΕΚ 30 Α') η ΕΑΠ *συμμετέχει στις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές για την επεξεργασία σχεδίων νόμων που άπτονται των αρμοδιοτήτων της ή διατυπώνει γνώμη για σχετικές διατάξεις προ*

Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

της κατάθεσής τους ως προς τη συμβατότητά τους με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο αυτής (ν. 4074/2012, Α' 88), λαμβάνοντας υπόψη την οικεία ανάλυση συνεπειών ρύθμισης.

- 2.3. Ειδικότερα, όσον αφορά το θέμα του Προσβάσιμου Τουρισμού, με το οποίο - μεταξύ άλλων - ασχολείται το νομοσχέδιο του Υπουργείου Τουρισμού προβλέποντας τη θέσπιση σχετικών Σημάτων Πιστοποίησης Προσβάσιμης Τουριστικής Επιχείρησης και Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (εφεξής Σύμβαση), την οποία η χώρα κύρωσε με το ν.4074/2012 (ΦΕΚ 88 Α'), προβλέπει ότι:
- 2.3.1. τα συμβαλλόμενα Κράτη έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες όσων εμπλέκονται στη διοργάνωση ψυχαγωγικών, τουριστικών, ελεύθερου χρόνου και αθλητικών δραστηριοτήτων (άρθρο 30, παρ.5.ε της Σύμβασης),
ενώ παράλληλα
- 2.3.2. κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών, για να εφαρμοστεί η Σύμβαση και σε άλλες διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν ζητήματα σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες, τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα συμβουλευούνται συνεχώς και θα εμπλέκουν ενεργά τα άτομα με αναπηρίες, μέσω των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους (άρθρο 4, παρ.3 της Σύμβασης).
- 2.4. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών αναφέρεται στον «Προσβάσιμο Τουρισμό» ως τον τουρισμό που δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους ανθρώπους να συμμετέχουν και να απολαμβάνουν τουριστικές εμπειρίες μέσω τουριστικών προορισμών, προϊόντων και υπηρεσιών που είναι προσβάσιμα σε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τους σωματικούς περιορισμούς, τις αναπηρίες ή την ηλικία τους. Ο όρος περιλαμβάνει τουριστικές τοποθεσίες, εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που ανήκουν σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Ο «Προσβάσιμος Τουρισμός» συνδέεται απόλυτα με τις έννοιες της ποιότητας, της άνεσης και της ασφάλειας, καθώς επίσης και με τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- 2.5. Με βάση τη μελέτη που συντάχθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, DG Enterprise and Industry με θέμα «ECONOMIC IMPACT AND TRAVEL PATTERNS OF ACCESSIBLE TOURISM IN EUROPE – FINAL REPORT» την περίοδο 2012-2013 (σχ. 95 – «Πηγές πληροφόρησης» της μελέτης), τα άτομα με αναπηρία θεωρούν ως πλέον αξιόπιστες πηγές πληροφόρησης για το σχεδιασμό τουριστικών δραστηριοτήτων που τα αφορούν, την οικογένεια, φίλους ή συναδέλφους - άλλα

Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

άτομα με αναπηρία σε ποσοστό 51%. Οι συστάσεις από στόμα σε στόμα και οι ταξιδιωτικές εμπειρίες από άλλα άτομα με αναπηρία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο βοηθώντας τους τουρίστες να κατανοήσουν εάν ένα ταξίδι είναι προσβάσιμο και να επιλέξουν έναν ταξιδιωτικό προορισμό.

Αντίστοιχα ποσοστά χαρακτηρίζουν τις απόψεις των λοιπών ομάδων με ανάγκες πρόσβασης παρόμοιες με αυτές των ατόμων με αναπηρία, όπως: (α) τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών (ποσοστό 44%) και (β) οι οικογένειες με μικρά παιδιά (ποσοστό 48%).

3. Πιστοποίηση προσβασιμότητας

3.1. Είναι κοινά αποδεκτό ότι η εφαρμογή της προσβασιμότητας στη χώρα μας, αν και θεσμοθετημένη από τη δεκαετία του 1970, απέχει σημαντικά από το να μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική. Άγνοια των αναγκών των ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα εν γένει, καθώς και απουσία κάθε είδους αξιολόγησης και πιστοποίησης της προσβασιμότητας οδηγεί συχνά σε αστοχίες που απαξιώνουν τις όποιες σχετικές προσπάθειες.

3.2. Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας αναγνωρίζει την ανάγκη πιστοποίησης της προσβασιμότητας συμβατικών και ψηφιακών υποδομών, υπηρεσιών, αγαθών και διαδικασιών τόσο στον τουριστικό τομέα όσο και ευρύτερα σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας, προδιαγραφών και προτύπων που εφαρμόζονται σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο προκειμένου να επιτευχθούν αξιόπιστα αποτελέσματα.

Παράλληλα, η Αρχή συντάσσεται υπέρ της διεθνούς πρακτικής της συμμετοχής κατάλληλα εκπαιδευμένων εκπροσώπων / χρηστών του αναπηρικού κινήματος στη διαδικασία πιστοποίησης της προσβασιμότητας, αναγνωρίζοντάς τη ως βέλτιστη πρακτική για τη διασφάλιση της ουσιαστικής και αξιόπιστης αξιολόγησης της προσβασιμότητας.

3.3. Ήδη η χώρα μας διαθέτει το εθνικό πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 «*Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία-Απαιτήσεις και συστάσεις*» και τη σχετική Τεχνική Προδιαγραφή ΕΛΟΤ 1449, που αναπτύχθηκαν βάσει των διεθνών κανόνων τυποποίησης και οδήγησαν στην ανάπτυξη του Ελληνικού Σήματος Προσβασιμότητας, ιδιοκτησίας ΕΛΟΤ και ΕΣΑμεΑ, το οποίο έχει ήδη κατατεθεί από τις 02.04.2021 στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Το Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας απονέμεται βάσει συγκεκριμένης διαδικασίας, που αποτυπώνεται στον σχετικό Κανονισμό Απονομής και Χρήσης του Ελληνικού Σήματος Προσβασιμότητας, την οποία έχουν αναπτύξει από κοινού οι ΕΛΟΤ και ΕΣΑμεΑ, σε επιχειρήσεις και οργανισμούς κάθε μορφής, μεγέθους και είδους (κατά συνέπεια και σε όλες τις επιχειρήσεις του τουριστικού

Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

τομέα), εφόσον αυτές συμμορφώνονται με το πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 και διασφαλίζουν καθολική προσβασιμότητα (υποδομών, υπηρεσιών, αγαθών, διαδικασιών κλπ.) σε όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία. Στη διαδικασία απονομής του Σήματος εμπλέκονται οι εταιρείες πιστοποίησης που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά, υποστηριζόμενες υποχρεωτικά από εμπειρογνώμονες με αναπηρία. Όλοι οι επιθεωρητές προβλέπεται να εκπαιδεύονται στις προδιαγραφές του προτύπου και την προσβασιμότητα, ενώ η παρουσία των εμπειρογνομόνων με αναπηρία στη διαδικασία διασφαλίζει την αξιοπιστία των εφαρμοζόμενων λύσεων προσβασιμότητας και προβλέφθηκε ακριβώς λόγω του γεγονότος ότι τα άτομα με αναπηρία για ζητήματα σχετικά με την προσβασιμότητα εμπιστεύονται κατά κύριο λόγο άλλα άτομα με αναπηρία (βλ. παρ. 2.5 του παρόντος).

3.4. Σε συνέχεια των παραπάνω, η Αρχή αναγνωρίζει ότι:

3.4.1. το Υπουργείο Τουρισμού ειδικεύεται σε θέματα τουριστικής ανάπτυξης, ο ΕΛΟΤ αποτελεί τον Εθνικό Οργανισμό Τυποποίησης με μεγάλη εμπειρία στην ανάπτυξη προτύπων και μεθοδολογιών πιστοποίησης, η δε ΕΣΑμεΑ είναι η αντιπροσωπευτικότερη οργάνωση ατόμων με αναπηρία στη χώρα με σημαντική τεχνογνωσία σε θέματα αναπηρίας και προσβασιμότητας,

3.4.2. το Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας αποτελεί εθνικό πρότυπο ΕΛΟΤ, πιστοποιεί την καθολική προσβασιμότητα μέσω δοκιμασμένων μεθοδολογιών ελέγχου και επιθεώρησης με συμμετοχή των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και σαφώς καλύπτει τις ανάγκες πιστοποίησης της προσβασιμότητας και τουριστικών επιχειρήσεων παντός είδους,

3.4.3. η ύπαρξη δύο σημάτων που θα πιστοποιούν το ίδιο χαρακτηριστικό, εν προκειμένω την προσβασιμότητα επιχειρήσεων, προφανώς θα δημιουργήσει σύγχυση στις επιχειρήσεις, αλλά επίσης στην αγορά και το κοινό, με αρνητικές επιπτώσεις και για τα δύο σήματα.

4. Συμπεράσματα-συστάσεις

4.1. Σε συνέχεια των παραπάνω, η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας προτείνει:

4.1.1. το υφιστάμενο Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας, να υιοθετείται, προωθείται και χρησιμοποιείται από κάθε Δημόσια Αρχή όταν απαιτείται πιστοποίηση της προσβασιμότητας οργανισμών και επιχειρήσεων,

4.1.2. την υιοθέτηση από το Υπουργείο Τουρισμού του Ελληνικού Σήματος Προσβασιμότητας για το σκοπό της διασφάλισης πρόσβασης στις τουριστικές επιχειρήσεις,

Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)

- 4.1.3. στο Υπουργείο Τουρισμού την θέσπιση και ανάπτυξη «Σήματος Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού», το οποίο να λειτουργήσει συμπληρωματικά με το Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας, πέρα από τη μικροκλίμακα επιχείρησης (Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας) και στην ευρύτερη κλίμακα τουριστικού προορισμού (Σήμα Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού), συμπεριλαμβάνοντας μάλιστα, όπου απαιτηθεί, μεταξύ των κριτηρίων που θα χαρακτηρίσουν ένα τουριστικό προορισμό προσβάσιμο, τον αριθμό επιχειρήσεων που θα κατέχουν το Ελληνικό Σήμα Προσβασιμότητας,
  - 4.1.4. την αξιοποίηση από το Υπουργείο Τουρισμού της σχετικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας του ΕΛΟΤ και της ΕΣΑμεΑ, για τη σύσταση Ομάδα Εργασίας με σκοπό την από κοινού επεξεργασία, στη βάση διεθνών πρακτικών, των κριτηρίων και προϋποθέσεων βάσει των οποίων ένας τουριστικός προορισμός θα χαρακτηρίζεται ως προσβάσιμος
- 4.2. Στο πλαίσιο υλοποίησης των ανωτέρω, η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας είναι στη διάθεση των αρμοδίων φορέων να συνδράμει με τη τεχνογνωσία των μελών της.

5. Αντίκτυπος στο εθνικό θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο

- 5.1. Με βάση τις παραπάνω προτάσεις της, η Αρχή στοχεύει:
  - 5.1.1. στην ενίσχυση της καλής νομοθετικής πρακτικής και συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας με τις αρχές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α'),
και
  - 5.1.2. στην ανάπτυξη και θεσμοθέτηση συμπληρωματικών δράσεων μεταξύ κυβερνητικών δομών, εξειδικευμένων εθνικών οργανισμών, κοινωνικών εταίρων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών, για την προώθηση και διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς.

Για την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας

Ο Πρόεδρος

Καθηγητής Κωνσταντίνος Στεφανίδης